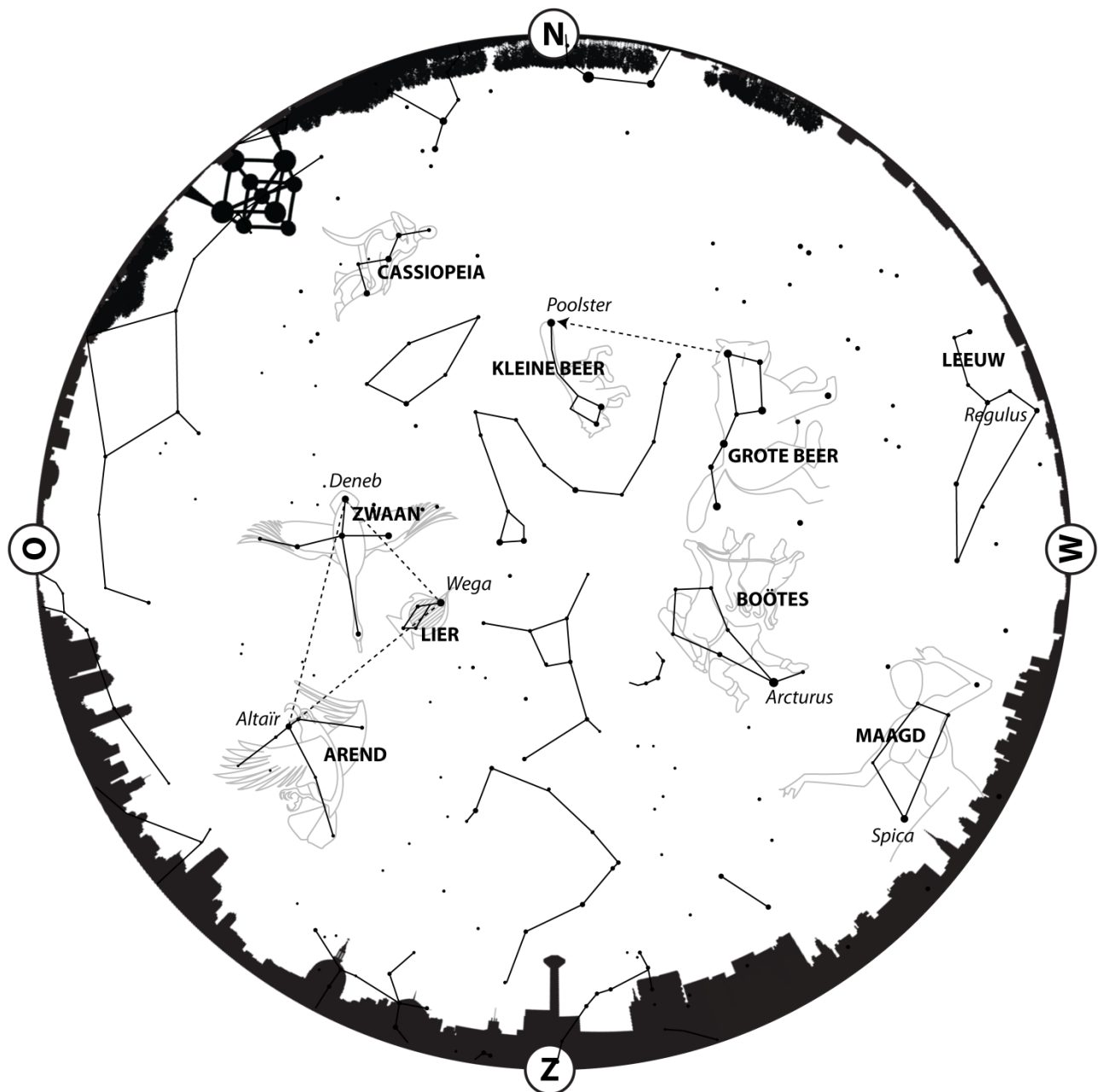


De hemel in België

Zomer, begin van de avond



Oost en west lijken op deze kaart van plaats gewisseld. Hou de kaart met N naar het noorden boven het hoofd en de windrichtingen komen met de werkelijkheid overeen.

De hemel in België

Zomer, begin van de avond

De mens heeft altijd al sterren verbonden tot denkbeeldige figuren aan de hemel. We noemen ze sterrenbeelden. Er bestaan er achtentachtig van. Terwijl de Aarde in een jaar rond de Zon draait, zien we doorheen de seizoenen de sterrenhemel veranderen. Ook met het verstrijken van de uren zien we de hemellichamen voor onze ogen voorbijtrekken. Hier is het echter de rotatiebeweging van de Aarde die de oorzaak is. Tijdens de nacht lijken de sterrenbeelden zich van oost naar west te bewegen. Opkomend en ondergaand aan de horizon. Het is daarom dat we de sterren die aan het begin van de avond zichtbaar zijn aan het einde van de nacht nergens meer kunnen bespeuren én dat de hemel er seizoen na seizoen anders uit ziet. Enkel de sterrenbeelden dicht bij de noordelijke hemelpool kunnen we de hele nacht en zelfs het hele jaar door zien.

Laten we proberen er enkele terug te vinden. In de buurt van steden is de lichtvervuiling zo sterk dat we enkel de helderste sterren kunnen waarnemen. De Grote Beer lijkt een beetje op een steelpan. Je kan hem zonder problemen terugvinden omdat hij zo groot en helder is. Ver van de lichtvervuiling kunnen we tot 3000 sterren met het blote oog waarnemen. Nu kunnen we de volledige Grote Beer zien. Boven de steelpan vinden we de Kleine Beer waarvan de helderste ster de Poolster is. Zij staat steeds in het noorden. Verder door nog staat Cassiopeia, makkelijk te herkennen aan haar W-vorm.

Op haar baan rond de Zon plaatst de Aarde ons dit seizoen tegenover enkel typische zomersterrenbeelden. De zomerdriehoek is strikt genomen geen sterrenbeeld maar een asterisme. Een vorm die je in de sterren kan herkennen. Een eerste hoek wordt gevormd door Altaïr, het oog van het sterrenbeeld Arend. Deneb is de staart van de Zwaan waarvan we ook makkelijk de vleugels en de lange nek kunnen herkennen. Tussen de Zwaan en Hercules vinden we Wega, de derde hoek van de driehoek. Wega is de helderste ster uit de Lier: een soort van kleine harp waarmee Orpheus Hades probeerde te verleiden om zijn geliefde Euridice uit de onderwereld te redden. Wist u dat Wega op een dag onze poolster zal zijn? Bovenop de rotatie- en de revolutiebeweging maakt de Aarde ook nog een precessiebeweging waarbij de Aarde een langzame tolbeweging maakt. Onmerkbaar kantelt de hemel dus en zo zal Wega binnen 12.000 jaar in het noorden staan.

Soms kunnen we enkele planeten waarnemen. Zij bewegen quasi onopgemerkt tussen de andere lichtpuntjes van de hemelkoepel maar zwerven steeds tussen de sterrenbeelden van de dierenriem. Omdat ze dichterbij staan dan de sterren lijken ze heel erg helder. Bovendien twinkelen ze niet: het zijn stabiele, felle lichtpunten. Slechts vijf planeten kunnen met het blote oog worden waargenomen.: Mercurius, Venus, Mars, Jupiter en Saturnus. Net zoals de Aarde draaien ze allen rond de Zon. Zo bevinden ze zich niet steeds in ons gezichtsveld maar lijken ze ook tussen de sterren op te schuiven doorheen de weken. Jupiter en Saturnus kunnen verschillende maanden aan een stuk gezien worden, terwijl de aardse planeten verschillende sterrenbeelden doorlopen in slechts enkele weken.